

Լ. ԱՆԴՐԵՅԵՎ

ԱՌԱՆՑ ՊԼԱՆԻ

— 24Ա

ԿՈՆԽՈՉ

Թարգմ. Շվ.Արթ.

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОЧНО-АЗИАТИЧЕСКИХ
ИЗУЧЕНИЙ
СССР

338.14

Ա-58

ԷԶՈՎ-ՍԵՂԺՈՎՏԵՆ ՏԵԿՆԻԿԵՍԻՆ 1934
ՀՐԵՏԵՐ ԵՎ ՁՈՒԹՅՈՒՆ

338.14

Ա-58

Լ. ԱՆԴՐԵՅԵՎ

34-И
634

15 JAN 2010

ԱՌԱՆՑ ՊԼԱՆԻ — 24Ա ԿՈԼԵՒՈՋ

ИНСТИТУТ
ВОСТОЧНОВЕДЕНИЯ
Академии Наук
СССР

I

Յերկրորդ հնդամյակի առաջին տարում Խորհրդային Միությունը, մասնավորապես մեր Ազով-Սևովձովյան յերկրամասը, ձեռք բերեց նոր մեծագույն հաջողություններ կոլխոզների ամրացման և նրանց բուլշեվիկյան դարձնելու գործում: Այդ հաջողություններն իրենց կոնկրետ արտահայտությունը գտան հացահանձման պլանի վաղաժամ կատարման, սերմացվի ամրարման և աշխատանքային կարգապահության ամրացման գործում: Հարյուրավոր և հազարավոր կոլխոզներ քաղրաժիկների ղեկավարությամբ իրականացնելով կուլտիվացիայի և բանվոր դասակարգի առաջնորդ ընկեր Ստալինի լողունը, այն ե՛րբ չէին կոլխոզները դարձնել բուլշեվիկյան, իսկ կոլխոզիկներին՝ ունեվոր—կարողացան կարճ ժամանակում այդ լողունը դարձնել կենդանի գործ, կոլխոզային լայն մասսաներին հանել պայքարի՝ ունեվոր կուլտուրական կյանքի համար, ամրացնելով սոցիալիստական աշխատանքային կարգապահությունը և կոլխոզային բարեքի պահպանությունը:

Ընկեր Ստալինը հարվածային կոլխոզիկներին Համամիութենական առաջին համագումարում արտասանած իր հռոտում ասում ե.

«Ունեվոր կոլխոզիկ դառնալու համար այժմ պահանջվում է միայն մի բան, աշխատել կոլխոզում ազնիվ,

ճիշտ ոգտագործել տրակտորներն ու մեքենաները, ճիշտ ոգտագործել աշխատող անասունները, ճիշտ մշակել հողը, պահպանել կոլխոզային սեփականությունը»:

Ընկեր Ստալինի այդ ցուցմունքները մեր յերկրամասի հարյուրավոր ու հազարավոր կոլխոզները քաղբաժինների ղեկավարությունում, ագնվորեն կիրառեցին կյանքում, վորի շնորհիվ հաջողություն կատարեցին հացը պետություն հանձնելու պարտավորությունները և ապահովեցին իրենց համար աշխրի բարձր յեկամուտ (հացով ու փողով):

Սակայն կոլխոզների հաջողությունների և մեծագույն հաղթանակների գաղտնիքը յերկրորդ հնգամյակի առաջին տարում թաղնված ե վոչ միայն նրանում, վոր նրանք ագնվորեն կատարում են ընկեր Ստալինի ցուցմունքներն այն մասին, թե ինչպես կոլխոզնիկներին ունեվոր դարձնել: Վոչ միայն դրանում, այլ նաև նրանում, վոր զգալիորեն աճեց և ամրացավ կոլխոզային տնտեսության կուսակցական ղեկավարությունը: Ընկեր Ստալինը «Գյուղի աշխատանքի մասին» արտասանած իր ճառում ասում ե.

«...Ի՞նչ ե հետեվում դրանից: Իսկ դրանից հետեվում ե այն, վոր տնտեսավարության պատասխանատվության ծանրություն կենարոնն այժմ փոխադրվել ե առանձին գյուղացիներից կոլխոզային ղեկավարության վրա, կոլխոզի ղեկավար կորիզի վրա: Այժմ գյուղացիները պահանջում են տնտեսության մասին հոգացողություն և գործի խելացի վարում՝ վոչ այնքան իրենցից, ինչքան կոլխոզի ղեկավարությունից: Իսկ ի՞նչ ե նշանակում այդ: Դա նշանակում ե, վոր կուսակցությունն արդեն չի կարող այժմ սահմանափակվել գյուղատնտեսական զարգացման ընթացքում միջամտելու առանձին գործողություններով: Նա այժմ իր ձեռքը պետք ե առնի կոլխոզների ղեկավարությունը, իր վրա վերցնի աշխատանքի պատասխանատվությունը, յեվ ոգնի կոլխոզ-

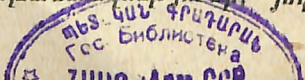
նիկներին առաջ տանելու իրենց տնտեսությունը գիտություն յեվ տեխնիկայի տվյալների հիման վրա»:

Այդ նպատակով, կուսակցություն յորոշման համաձայն, ՄՏ կայաններում ստեղծվեցին քաղբաժիններ ստուգված, փորձված բույնվիկներից բաղկացած, վորոնք կարողացան կարճ ժամանակում տալ հիանալի աշխատանքի մի շարք որինակներ՝ կոլխոզային տնտեսության ղեկավարության, կոլխոզները բույնվիկյան դարձնելու վերաբերյալ, իսկ կոլխոզնիկներին դարձնելով ակտիվ, կոլխոզային գործին նվիրված աշխատողներ, վորոնք գնում են գեպի ունեվոր կուսությունական կյանքը:

II.

Հաջողության, պատասխանատվության և ղեկավարության ուժեղացումը կոլեկտիվ տնտեսություններում սերտորեն կապված ե անբաժան ե կոլեկտիվ տնտեսություն կազմելուց՝ պլանի հիման վրա: Պլանը—դա կոլխոզի հիսկն ե: Պլանի միջոցով ե իրագործվում կոլխոզային արտադրության ղեկավարությունը պրոլետարական պետության կողմից, պլանի հիման վրա կոլխոզները կառուցում և ամրացնում են իրենց տնտեսությունը: Իսկպես, կարող եյին արդյոք կոլխոզներն իրենց աշխատանքում այդպես արագ և կազմակերպված հաջողություններ ունենալ, յեթե նրանք աշխատեյին առանց պլանի, պատահաբար, տյտրվա պահանջների հիման վրա: Վոչ, չեյին կարող:

Կոլխոզներն առանց պլանի չեյին կարող դառնալ սոցիալիստական տնտեսություն, նրանք անխուսափելիորեն պիտի քայքայվեյին, դառնային հակախորհրդային հակաբույնվիկյան կազմակերպություններ: Այդ մասին հետեվյալն ասաց ընկեր Ստալինը «Գյուղի աշխատանքի մասին» արտասանած իր ճառում:

60597-67

«Կոլխոզը խոնոր սննեստւոյունն է: Բայց խոնոր սննեստւոյունը չի կարելի վառել առանց պլանի: Խոնոր սննեստւոյունը յեղիագործութեան մեջ, վոր ընդգրկում է հաշուարար, յերեմնն էլ հազարավոր սննեստւոյուններ, կարելի չէ վառել միայն պլանային ղեկավարութեան կարգով: Առանց դրան նա կխորհակվի յեղի կֆայնայվի»:

Պլանային սկզբունքի ամրացումը Կոլխոզներին աշխատանքում 1933 թվի ընթացքում, Կոլխոզային տնտեսութեան պլանային ղեկավարման ուժեղացումը պրոլետարական պետութեան կողմից—ահա թե ինչն է հանդիսանում բնորոշ հանրագումար, վորով յերկիրը դիմավորեց կուսակցութեան 17-րդ համագումարը:

III.

Ինչ՞ու Կոլխոզը պետք է աշխատի և կառուցի իր տնտեսութեանը պլանի համաձայն: Նրա համար, վոր Կոլխոզը խոշոր տնտեսութեան է և այն էլ սոցիալիստական տիպի տնտեսութեան: Իսկ սոցիալիստական տիպի տնտեսութեան ներքին աշխատում են միայն պլանի հիման վրա: Պլանը—դա սոցիալիստական տնտեսութեան անբաժան մասն է: Կոլխոզում միացած են հարյուրավոր և հազարավոր հեկտար հողեր, հարյուրավոր և հազարավոր մարդիկ, հարյուրավոր գլուխ աշխատավոր անասուններ, հարյուրավոր գլուխ մթերատու կենդանիներ, տասնյակ բարդ մեքենաներ և այլն: Արտադրութեան բոլոր այդ միջոցներն ու մարդիկ նրա համար են, վորպեսզի նրանց ոգտագործել արդյունավետ և դասավորել խելացիորեն, դասավորել այնպես, վոր նրանք իրար չխանգարեն, այլ կազմակերպվեն այնպես, վորպեսզի և՛ աշխատանքում, և՛ արտադրութեան մեջ, և՛ Կոլխոզային կյանքի յուրաքանչյուր տեղամասում ստանան տնտեսական մեծ հաջողութեաններ մի քանի հարյուր անգամ աճելի, քան թե անհատական տնտեսութեան ժամանակ:

Բայց հնարավոր էր արդյոք Կոլխոզում կարգ հաստատել, յեթե նա վաղորդը չիմանար, թե որինակ՝ ի՞նչպես կազմակերպի դարնանացանը, վորտեղ, ի՞նչպես յեղի ի՞նչ ձեւով ցանի, ի՞նչ հողամասերում, ի՞նչ ուժերով: Վնչ, այդպիսի կոլխոզում չէր կարելի կարգ հաստատել: Մարդիկ այդպիսի կոլխոզում անխուսափելիորեն կշփոթվեն հասարակական արտադրութեան բարդութեան մեջ, կխանգարեն միմիանց և անխուսափելիորեն կցրվեն ամեն կողմ, վորովհետև այդպիսի քառսում ապրել ու աշխատել անկարելի չէ:

Ահա թե ինչու Կոլխոզում, վորպես խոշոր տնտեսութեան, հաշվարար է պլան—բոլեւիիկյան կազմակերպվածութեան ու կարգապահութեան հիմք: Առանց պլանի—չկա Կոլխոզ, վորպես կազմակերպված սոցիալիստական սննեստւոյուն:

IV.

Արդյոք ամեն մի պլան հարկավոր է Կոլխոզին, արդյոք ամեն մի պլան հանդիսանում է Կոլխոզի կազմակերպչական տնտեսական ամրացման յեղի, նրան բողբոլիկյան ամրոց դարձնելու զենք: Վնչ, Կարող ենք արդյոք Կոլխոզի ամրացման զենք համարել այն պլանը, վորը Կոլխոզային տնտեսութեան զարգացումն ուղղում է վնչ թե բողբոլիկյան ուղիով, այլ պրոլետարական պետութեան շահերին հակառակ:

Վնչ, չենք կարող: Իրոք, յեթե Կոլխոզի արտադրական ֆինանսական պլանը նախատեսեք ցանքի կրճատում, բերքի նվազում, անասունների կրճատում ապրանքային ֆերմաներում, Կոլխոզի ու Կոլխոզնիկների յեկամտի պակասեցում, ապա այդ պլանը կլինի վնչ թե Կոլխոզի ամրացման զենք, այլ նրա քայքայման, անկման դործիք: Այդպիսի պլանը ձեռնառու կլինի դասակարգային թշնամուն—կուլակին, ծուլին, կորգոլին, վորոնք փորձում են դասակարգա-

յին զգոնության թուլացման դեպքում ոգտադործել կոլխոգ-
ները խորհրդային իշխանության յիվ բանվոր դասակարգի
դեմ: Հետեւաբար կոլխոգի վոչ ամեն պլանը կարող է նրա
աշխատանքի հիմքը դառնալ:

Ամեն ինչ կախված է նրանից, թե ինչպես է պլանը
կազմվում, ինչ հիմք ու շահեր յեկակետ ունի: Յեթե պլանը
կառուցվում է պրոլետարական պետության շահերի հիման
վրա, այսինքն՝ կոլխոգի ու կոլխոզնիկների բոլշևիկյան ամ-
բացման հիման վրա, նրա անցկացման համար պետք է
պայքարել: Ընդհակառակն, այն պլանը, վորը կառուցված է
կոլխոզը թուլացնելու նպատակով, վորպես սոցիալիստական
տնտեսություն է — ուղղել նրա զարգացումը կուլակի ու
նրա համախոհների ցուցմունքով, ընդդեմ պետության ու կոլ-
խոզնիկների շահերի, այդպիսի պլանը փաստակար, կուլա-
կային պլան է: Իսկ կոլխոգային լճնչպիսի պլանը կարելի
է ոգտակար համարել: Այն պլանը, վորը հիմնված է պրո-
լետարական պետության ժողտնտեսական առաջադրության
վրա, յեղնում է կոլխոգի զարգացման շահերից, յեղնում է
կոլխոզը բոլշևիկյան ամբողջ դարձնելու, իսկ կոլխոզնիկ-
ներին ունեւոր կուլտուրական աշխատողներ՝ այնպիսի աշ-
խատողներ ունենալու խնդիրներից, վորոնք դառնում են սո-
ցիալիզմի գիտակից կառուցողներ:

Իսկ ի՞նչ է իրանից ներկայացնում կոլխոգի պլանը, ի՞նչ
է նշանակում կոլխոգի ճնշումը վաբել պլանով, ի՞նչ-
պիսի՞ պլաններ են լինում կոլխոզում:

Խորհրդային Միության ժողովրդական տնտեսությունը
կառուցվում է պլանի համաձայն, վորը հանդիսանում է
բանվոր դասակարգի կամքի արտահայտությունը սոցիա-
լիզմ կառուցել, պայքարելով իր տնտեսական-քաքաքական
խնդիրների իրագործման համար:

Միասնական ժողովրդատնտեսական պլանը — դա սոցիա-
լիստական տնտեսությունն ամբացնելու պայքարի ուղին է,

դա սոցիալիզմն ամբացնելու զենքն է մեր յերկրում:
Դրա փայլուն ապացույցը հանդիսանում է առաջին հնգամ-
յակի պլանը չորս տարում իրագործելը, վորը դարձավ պրո-
լետարիատի դիկտատուրայի հզոր լծակը, ապահովեց սոցիա-
լիզմի հիմքի կառուցումը մեր յերկրում: Պլանները կոլխո-
զում լինում են զանազան — տարեկան, այսպես կոչված
առաջադրական-ֆինանսական պլան վորը նախատեսում է
կոլխոզի հասարակական տնտեսության զարգացումը տար-
վա ընթացքում: Աւտաջանֆային պլաններ, վորոնք վորո-
շում են արտադրության միջոցների ու կոլխոզնիկների
դասավորման կարգն ու ձեւերը աշխատանքի վորոշ սեզո-
նում, է ուղղված են տարեկան-արտադրական ֆինանսական
պլանը գործնականապես կատարելու կողմը: Կոլխոգի տարե-
կան արտադրական-ֆինանսական պլանը կառուցվում է
պրոլետարական պետության ժողովրդական տնտեսության
առաջադրության հիման վրա: Այդ առաջադրությունը տըր-
վում է հսկիչ թվերի ձևով ըստ ցանքատարածություն-
ների բերքի բարձրացման, անասնապահական զարգացման
և այլն:

Հետեւաբար, կոլխոգի արտադրական-ֆինանսական պլանը
կապվում է պրոլետարական պետության ժողտնտեսու-
թյան պլանի հետ՝ ժողովրդական տնտեսության առաջադրու-
թյան միջոցով, վորը հանդիսանում է բանվոր դասակարգի
հրահանգը է վորը ցույց է տալիս, թե ինչպես կոլխոզը պար-
տավոր է զարգացնել իր տնտեսությունը: Ահա թե ինչու
կոլխոգի պլանը հանդիսանում է կոլխոզը ղեկավարելու զենք՝
պրոլետարական պետության կողմից: Ահա թե ինչու պարզ
է հասկանալի յե դառնում այն, թե առանց պլանի չի կարող
լինել կոլխոգ: Իրոք, յեթե գոյություն ունենար այնպիսի
կոլխոգ, վորտեղ պլան չլիներ, այդ դեպքում կազմակերպ-
ված կապ չէր լինի մի կողմից կոլխոգի ու մյուս կողմից
ժողովրդական տնտեսության միջև: Այդ կոլխոզն անխուսա-

իւնիորեն կանցներ դասակարգային թշնամու ձեռքը, վորը կողտվեր կոլխոզի «ազատությունից», վորպեսզի նրան քայքայի:

Յերբ կոլխոզն ունի ժողովրդական-տնտեսական առաջադրութեան հիման վրա կառուցված տարեկան պլան, ապա այդպիսի կոլխոզում կոլխոզնիկները պարզ գիտակցութեամբ պատկերացնում են իրենց զարգացման ուղին, այդպիսի կոլխոզում կան պայմաններ, բոլշևիկյան կարգապահութեան անցկացնելու, կա զենք ամրացնելու իր տնտեսութեանը: Կոլխոզնիկները հանգիստ են վաղվա որվա համար: Չնայած նրանց ճանապարհին շատ դժվարութեաններ կան, բայց նրանք գիտեն այդ դժվարութեանները, գիտեն, թե ինչ պետք է անեն, ինչպես լավ արդյունքներ ստանան թե կոլխոզի և թե կոլխոզնիկների համար: Պլանը կոլխոզում մտցնում է կադմակերպվածութուն, կարգ, կարգապահութեան և նրա ճիշտ իրագործման դեպքում՝ պլանը դառնում է կոլխոզական կարգի ամրացման, կոլխոզնիկների ուրախ կուտուրական, ունեւոր կյանքի ամրացման հզոր զենք:

Սոցիալիստական շինարարութեան հաջողութեաններն առաջացրին և առաջացնում են մեռնող կուլակութեան մնացորդների, բուրժուական ինտելիգենցիայի և մյուսների կատաղի դիմադրութեան: Այդ դիմադրութեանն արտահայտվում է զանազան ձևերով, սկսած ֆլասաբար տնտեսութեանների տարածումից, վորոնք ուղղված են սոցիալիստական շինարարութեան վիժեցման և կապիտալիզմի վերադարձի կողմը, մինչև դասակարգային թշնամիների քայքայիչ աշխատանքը ականաւորութեան ձևով կոլխոզներում ու սովխոզներում, ժողովրդական-տնտեսութեան, ինչպես և գյուղատնտեսութեան պլանավորումը սոցիալիզմի կառուցման համար տարվող պայքարի այդ կարեւորագույն ճակատամարտ—չի կարող մնալ դասակարգային թշնամիների

ուշադրութեանից դուրս, վորոնք զանազան ձևերով փորձում են պլանը մեր յերկրում սոցիալիզմ կառուցելու գնալից, կոլխոզների ամրացման գնալից դարձնել կոլխոզների քայքայման և կալվածատերերի ու կապիտալիստների իշխանութեան հաստատման գնալ: Դասակարգային թշնամու կողմից պլանն ուղղելու այդ փորձերն ընդդեմ բանվորների ու գյուղացիների շահերի, արտահայտվեցին գյուղատնտեսութեան պլանավորման ֆլասաբար ձև տալու միջոցով: Այսպես, որինակ՝ գործում էր Չայանովի և Կոնտրատելի ֆլասաբար խմբակը, վորը կուլակային տնտեսութեանն առաջ էր քաշում վորպես գյուղատնտեսութեան հիմնական ձեւ, հակառակ սովխոզների ու կոլխոզների գյուղատնտեսութեան վերակառուցման և գյուղացիական լայն մասսաների բարեկեցութեան վերելքի այդ միակ ճիշտ ուղուն: Վնասարարները, վորոնց բաց արեց Պետքադվարչութեանը Հոգժողկոմատում և նախկին Տրակտորակենտրոնում, սխալ էյին պլանավորում գյուղատնտեսական մեքենաների և պահեստի մասերի տեղափոխումը, ցանքատարածութեանները, ագրո-տեխնիկական միջոցառումները (հաստատում էյին նոսր վար, լայն վերցնող գործիքներ և այլն) և դրանով փորձում էյին դժվարութեաններ առաջացնել գյուղատնտեսութեան մեջ և դժգոհութեան կուսակցութեան քաղաքականութեան նկատմամբ՝ աշխատավոր գյուղացիութեան լայն մասսաների կողմից, գրգռելով նրանց խորհրդային իշխանութեան դեմ:

Կուլակութեան գործակալները, վորոնք խցկվել են ՄՏ կայաններում ու կոլխոզներում, աշխատում են ողտազործել պլանավորումը և հենց ՄՏ կայանի ու կոլխոզի ամրացման պլանները: Նրանք—կուլակութեան մնացորդները, ֆլասաբարները, կուլակի գործակալները սխալ են բաշխում ցանքատարածութեանները կոլխոզների միջև՝ հատկապես շարատունի բույսերը, վորպեսզի ահագին դժվարութեան

ներ առաջացնեն առանձին կոլխոզներում, այդ բույսերի խնամքի ու բերքահավաքի գործում: Այսպես, որինակ՝ Գլուբոկինսկի ՄՏ կայանում 1934 թվի գարնանացանի պլանը կազմակերպելիս, փորձ յեղավ այնպես բաշխել շաբատունկ բույսերի ցանքը, վորպեսզի մի քանի կոլխոզներում մեկ աշխատունակ կոլխոզնիկին հասնի 3 հեկտար, իսկ ուրիշ կոլխոզներում՝ 1—1,25 հեկտար: Պարզ է, վոր շաբատունկ բույսերի ցանքի լարվածության անհամաչափությունը կառավարեն աշխատանքի լարվածության անհամաչափություն և վորպես հետևանք դրան, կարող եր ձեղքվածքներ առաջացնել տնտեսական աշխատանքում: Բացի այդ ճանապարհից, փաստարար պլանավորումը կարող է արտահայտվել ուրիշ ձևերով—ցանքատարածությունների բաշխումն, տունց շրջանացանի հաշվառման, բերքատվության սխալ, այն է՝ բարձ կամ ցածր պլանավորումը, վորը կարող է վատ հետեւանքների հասցնել: Յեկամուսները բաշխելիս կամ կոլխոզնիկները հաց չեն ստանում աշխտելիի դիմաց, կամ ընդհակառակը՝ իսկական բերքը աալիս և այլ արդյունք, քան թե նկատի յեր առնված պլանով, մի բան, վոր կարող է կոլխոզնիկների մեջ դժգոհություն առաջացնել: Վոչ աշխատունակ անասունների բարձր հսկիչ թվերն առաջացնում են աճման փոխարեն անասնապահության կրճատում: Տրակտորների և այլ շրջապատնեական մեքենաների սխալ բաշխումը Կոլխոզների միջև, կարող է ձեղքվածքներ առաջացնել տնտեսական-քաղաքական կամպանիաների ընթացքում: Ահա թե ինչու չի կարելի թուլացնել զգոնությունը դատակարգային թշնամու նկատմամբ, ՄՏ կայաններում և կոլխոզներում պլանները կազմելիս: Այդ աշխատանքը պետք է քաղբաժինների հսկողությանն ու ղեկավարությանը հանձնել, պլանի մշակման մեջ ներգրավելով բանվորական և կոլխոզային լայն մասնաներին:

Ի՞նչ ուղղությամբ պետք է կազմվեն արտփինպլանները 1934 թվին կոլխոզներում: Ի՞նչպիսի մասերից է բաղկացած կոլխոզի արտփինպլանը, ի՞նչպիսի հիմնական խնդիրներ պետք է լուծվեն արտփինպլանը կազմելիս:

Կոլխոզի 1934 թվի պլանները պետք է կազմվեն՝ յեկակետունենալով կոլխոզների հետագա վերելքի ու կազմակերպչական-տնտեսական ամրացման, բոլոր կոլխոզները իսկական բոլշևիկյան, կոլխոզնիկներին ունեւոր, կուլտուրական աշխատողներ դարձնելու խնդիրները: 1933 թվը դժվարությունների վերջին տարին եր: Հիմնական դժվարությունները մնացին հետեւում, առջեւում բացված է գյուղատնտեսության չտեսնված զարգացման, նրա վերելքի լայն ուղի՝ տրակտորների ու գյուղատնտեսական մեքենաների լավագույն ոգտագործման, ազնիվ կոլխոզային աշխատանքի, հասարակական սեւիականության ամրացման հիման վրա:

Գլխավոր խնդիրը, վոր դրված է կոլխոզների առաջ 1934 թվին—դա բերքատվության բարձրացումն է: Այդ խնդիրը պետք է կոնկրետ արտահայտվի կոլխոզի արտփինպլանում բերքի բարձրացման վերաբերյալ տգրոտեխնիկական միջոցառումները մանրամասն մշակելով: Դրանց թվում ամենագլխավոր տեղը պետք է հատկացվի ցանքերի տեղավորմանը ցանքաշրջանառության դաշտերում, վորպես բերքի բարձրացման լավագույն միջոցներից մեկը: 1933 թվի աշնանը՝ յերկրամասի կոլխոզների մեծամասնությունն աշնանացանը կատարեց շրջանացանության հատկացրած դաշտերում, 1934 թվի գարնանից անհրաժեշտ է ամրոգջովին անցնել շրջանացանությանը, վճռարար պայքարելով շրջանացանի պլանից դուրս առանձին բույսեր ցանելու փորձերի դեմ: Ահա թե ինչու կոլխոզի ցանքատարածությունները տեղավորելիս, անհրաժեշտ է դուրս գալ գոյություն ունե-

ցող շրջանացաններից, մոտենալով այդ հարցին վոչ թե մեխանիկորեն, այլ հաշվի առնելով նախորդ բույսերը, մոլախոտերը (որինակ — ճրագախոտը) յեվ այլն: Բացի շրջանացաններից, կոլխոզի պլանում մանրամասն պետք է մշակվեն բերքատվության բարձրացման այնպիսի ագրո-տեխնիկական միջոցառումներ, ինչպես ձյունը դաշտերում պահելը, սերմացվի ավտահանումը, տեսակավորումը, գերա-վաղ ցանքը, պայքար մոլախոտորի դեմ, ցել անելը և այլն: Բերքի բարձրացման վերաբերյալ ագրոտեխնիկական միջոցառումներից հատկապես կարևորը նշանակութուն է ձեռք բերում պայքարը մոլախոտերի դեմ: Կոլխոզի պլանում անհրաժեշտ է նախատեսել մոլախոտերի վոչնչացումը վոչ միայն դաշտերում, այլ և արտատեղերում, թմբերում, ուղի-ներում, բացատներում: Մոլախոտերի դեմ պայքարելիս ահագին նշանակութուն է ձեռք բերում խոր վարը և արտատեղերի վարը: Ագրոտեխնիկական միջոցառումների անցկացման համար առաջին հերթին պետք է պատասխա-նատու լինի արտադրական բրիգադը, դրա համար ագրո-տեխնիկական միջոցառումների պլանավորումը պետք է հասցնել ամեն մի բրիգադի, առաջադրության ձեվով: Ցան-քատարածությունների պլանավորումը, ինչպես ցույց է տը-ված վերելում, հիմնվում է ցանքի կոնկրետ թվերի վրա, վորոնք տրվում են յուրաքանչյուր կոլխոզի, ՄՏ կայանի, իսկ վորտեղ նրանք չկան — հողբաժնին: Ցանքատարածու-թյունների լայնացումն ստուգել թվերի հանդեպ հանդիսա-նում է մեր ամենագլխավոր խնդիրը: Սակայն յեթե կոլխոզի արտադրական հնարավորությունները թույլ են տալիս ցա-նել պետության վորոշած առաջադրությունից ավելի, և յեթե այդ լայնացումը չի ջլատի շրջանացանը, ապա ցանքը պետք է լայնացնել վոչ իմաստավորակի, հաշվի առնելով, վոր պլանից դուրս ցանված տարածություններից պետությունը հաց չի վերցնում հացահանման կարգով, հետեվաբար այդ

լրացուցիչ դաշտերի ընդհանուր բերքը կավելացնի կոլխոզ-նիկների ու կոլխոզի յեկամութները:

Ագրոտեխնիկական միջոցառումների կիրառման հիման վրա, կոլխոզի պլանում պետք է նախադեված լինի յուրա-քանչյուր բույսի բերքատվությունը մի հեկտարից՝ նույն-պես և ընդհանուր բերքը, վորը կաբելի յե վորոշել իմանա-լով ցանքատարածությունները և յուրաքանչյուր բույսի բերքատվությունը: Պետք է վորոշել բերքատվության առա-ջադրությունը վոչ միայն ընդհանրապես կոլխոզում, այլև յուրաքանչյուր բրիգադում: Դա շատ լուրջ խնդիր է, վորը պետք է լուծել կոլխոզնիկների ամենալայն մասնակցությամբ, սահմանելով բերքատվությունը յուրաքանչյուր բրիգադում, հաշվի առնելով հողի վորակը, մոլախոտերը, նախորդ բույ-սերը և այլն: Դաշտային բույսերի ցանքի առաջադրու-թյունը պետք է ամբացնել յուրաքանչյուր արտադրական բրիգադին: Ցուրաքանչյուր արտադրական բրիգադ արտֆին-պլանը կազմելիս և քննարկելիս պետք է իմանան, թե նա ինչպիսի բերքի համար է պատասխանատու, ինչ պետք է ցանի: Դա շատ կարեւոր է բրիգադի ամբացման տեսակե-տից, վորպես կոլխոզի հիմնական արտադրական միավոր: Ցանքային առաջադրությունը բրիգադներին միջև տեղավո-րելիս անհրաժեշտ է հաշվի առնել, թե բրիգադները վորքան ապահովված են աշխատունակ կոլխոզնիկներով, թույլ չտալով մանավանդ շարատունակ տեխնիկական բույսերի ցանքը տե-ղավորել այնպես, վոր ստեղծվի աշխատանքի անհամաչափ լարվածությունը Ուրինակ, չի կարելի մի բրիգադում շա-քունակ տալ 4 հեկտար բույսերի բեռնվածություն ամեն մի կոլխոզնիկին, իսկ մյուս բրիգադում — 1,5 հեկտար: Առաջին բրիգադն անխուսափելիորեն ճեղքվածք կունենա, իսկ յերկ-րորդն ստիպված կլինի ցույց տալ նրան արտադրական ոգնություն, վորի հետեվանքով կարող է խախտվել մշտա-կան արտադրական բրիգադը:

Բացի դաշտավարությունից, կոլխոզի արտփինպլանում պետք է պլանավորել նաև յերկրագործական ուրիշ ճյուղերը, ինչպես—բանջարեղենի ցանքը հողում և ջերմոցներում, պտղատու ծառերի և ծխախոտի տունկը: Յուրաքանչյուր այդ բույսի կամ ճյուղի համար պետք է վորոշել սերմացվի կամ տնկանյութերի պահանջը, բերքատվությունը և ընդհանուր բերքը: Դաշտավարության և յերկրագործական ճյուղերի ամրացման ու վերելքի խնդրի հետ միասին, 1934 թվի պլանում պետք է հատուկ ուշադրություն դարձնել անասնապահության զարգացման ու ամրացման վրա, թե հասարակական ապրանքային ֆերմաներում ու ֆերմաներից դուրս և թե կոլխոզնիկների անհատական ոգտադործման համար:

Նշելով վորոշ հաջողություններ, վորոնք ձեռք են բերված վերջին տարում անասնապահության գործում սովխոզներում ու կոլխոզներում—հատկապես ածումը—պետք է պարտավորեցնել սովխոզներին, կոլխոզներին և անհատական տնտեսություններին, բոլոր խորհրդային տեղական մարմիններին առաջվա նման հատուկ ուշադրություն դարձնել անասնապահական հաջցերին, ապահովելով անասունների հետագա ավելացումը, դրանց լավ խնամքը և ապրանքային արտադրանքի բարձրացումը» (Համկենտգործկոմի հորրորդ նստաշրջանի վորոշումից 1934 թվի պլանի մասին):

Անասնապահությունը պլանավորելիս անհրաժեշտ է հաշվի առնել ջահել անասունների ածումը, նույնպես և կենդանիների գնումը, մթերքների հանձնումը պետությանը՝ պարտադիր հանձնումների հիման վրա, ապրանքային արտադրանքի վաճառումը կոլխոզային առևտրի կարգով, նաև անասունների միմասի վաճառումը կոլխոզնիկներին, ինչպես՝ հորթեր, խոճկորներ (խոզի ճտեր), գառներ, նրանց անհատական աճեցման համար: Պարզ է, վոր անասնապահության զար-

գացման պլանը պետք է նախատեսի նրա հետագա վերելքը, նրա ածումը:

Պլանը կազմվում է ըստ անասունների տեսակների և ճյուղերի, առանձին-առանձին: Պետք է մանրամասն մշակվի նաև կենդանիների հղիացման պլանն ըստ ամիսների և ըստ նրանց տեսակների: Ընդ սմին անհրաժեշտ է նախատեսել արտադրող կենդանիներին (արուններին) առկայությունը, նրանց կերակրումը, անպետքների փոխարինումն և այլն: Անասնապահության հաջող զարգացման հիմքը կազմում է կերի հարցի բարենպաստ լուծումը: Ահա թե ինչու կոլխոզի պետք է մշակել կերերի բաժինը, մի կողմից սահմանելով կերի ծախսումը 1934 թվի հունվարի մեկից մինչև նույն թվի բերքն՝ ըստ կերի տեսակների, մյուս կողմից վորոշել կերի պահանջը 1934 թվի բերքից մինչև 1935 թվի բերքը:

Անասնապահության մթերքների պետությանը հանձման պլանը պետք է կազմել յեռամայակներով՝ ըստ արտադրանքի տեսակների (մսի, թուչունների, վոչխարների, խոզերի, կաթի, բրդի, ձվի և այլն): Անհրաժեշտ է առանձին ցույց տալ կոլխոզային առևտրի կարգով վաճառվելիք ապրանքային արտադրանքը, նաև հասարակական սննդի համար գործածվելիք մասը:

Կոլխոզի արտփինպլանում հատկապես պետք է մշակել արդյունաբերական ոժանդակ ձեռնարկություններին, անայնագործության և դյուղատնտեսության արտադրանքի վերամշակման (աղբու, հորացնելու, յեփելու և այլն) կաղմակերպման բաժինը: Կոլխոզի 1934 թվի արտփինպլանի կարեվորագույն և նոր մոմենտը հանդիսանում է դաշտավարության և տնտեսության մյուս ճյուղերի բնական արտադրանքի բաշխման պլանավորումը: Պետք է պարզ, հասկանալի բացատրել ամեն մի կոլխոզնիկի պլանային տվյալներն այն մասին, թե ինչ են ստանալու կոլխոզնիկները

տարվա վերջն իրենց աշխատանքի համար, ինչպիսի ճանապարհով կոլխոզը կատարելու յն ընկ. Ստալինի ցուցումը, այն է՝ «զարձնել բոլոր կոլխոզնիկներին ունեւոր»։ Արտադրանքի բաշխման պլանը կազմելիս, առաջին հերթին պետք է վորոշել այն մասը, վորը հանձնվելու յն պետութայնը պարտադիր կերպով և պետք է վորոշել մթերւովճարումները ՄՏ կայանների աշխատանքի համար, նւււնպես և վարկերի վերադարձը։

Յերկրորդ հերթին պետք է նշել այն մասը, վորն առանձնացվում է կոլխոզային պարտադիր ֆոնդեր ստեղծելու համար (սերմացու, ապահովագրական ֆոնդ, կերի ֆոնդ)։ Մնացած մասը պետք է բաշխել կոլխոզնիկներին ըստ աշխորերի։ Ըստ վորում յուրաքանչյուր աշխորի յեկամուտը պետք է սահմանել ամեն բույսի համար առանձին։ Կոլխոզնիկներին ցանկութայմը (վոչ պակաս, քան նրանց յերկու յերրորդ մասի վորոշումով) կոլխոզում կարելի է ստեղծել և ուրիշ ֆոնդեր—կոլխոզի անբաժան միջոցներն ավելացնելու համար, կարմիր բանակայինների ընտանիքներին, հաշմանդաներին ոգնելու համար, մանկամուտները պահելու համար և այլն։

Հիմնական արտադրական միավորը կոլխոզներում հանդիսանում է բրիգադը։ Անհրաժեշտ է ամեն կերպ ամրացնել բրիգադը և ինչպես ցույց տվեց ամուռային աշխատանքների փորձը, այդ ամրացումն անմիտ է առանց մշտական բրիգադի։ Բրիգադին պետք է ամրացնել վոչ միայն հողն՝ առնվազն մեկ շրջանացանի ընթացքում, այլև կոլխոզնիկներին, լծկանը, գյուղատնտեսական գործիքները։ Այն կոլխոզներում, վորտեղ խախտել են մշտական արտադրական բրիգադները—փոխադրել են մարդկանց, լծկանը և այլն,—կարգ չի յեղել, գոյություն է ունեցել անպատասխանաւորություն արտադրական առաջադրությունների կատարման գործում։ Ահա թե ինչու կոլխոզի արտֆինպլանում

անհրաժեշտ է վորոշել մշտական արտադրական բրիգադներին կազմը, այն է—աշխատունակ կոլխոզնիկներին, լծկանը, գյուղատնտեսական գործիքները և այլն։

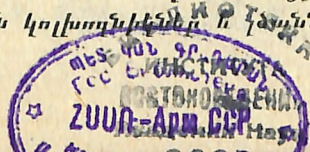
Բրիգադները կազմելիս պետք է նկատի ունենալ հետևյալ ցուցմունքները, վորոնք արւով ընկեր Յակովլեն իր գեկուցման մեջ ԽՍՀՄ-ի Կենտգործկոմի նստաըջանում.

«Յերրորդ խնդիրն է՝ ճիշտ բաժանել մարդկանց ըստ բրիգադներին։ Պետք է ճիշտ վորոշել յուրաքանչյուր բրիգադի կազմը, չունենալ, այսպես կոչված՝ «պահեստի» մարդկանց, վոր մի ժամանակ գործադրվում եր շատ կոլխոզներում և վորը տալիս եր այն հետեանքը, վոր մարդկանց կեսը թափառում եր անգործ և փաստորեն ջլատում բրիգադը, այդպիսով չապահովելով բրիգադի իսկական մշտական կազմը դաշտային աշխատանքների ամբողջ ժամանակ։ Յեթե հաջողվի—իսկ դա պետք է հաջողվի—առնվազն բոլոր կոլխոզների յերկու յերրորդ մասում դարնանը բրիգադներին հողամասեր հատկացնել, ապա այդ հողամասերը կկազմեն ամենալավ հիմք՝ ձևավորելու համար յուրաքանչյուր բրիգադի մշտական կազմը»։

Հետևաբար պլանի մշակման ընթացքում անհրաժեշտ է ճիշտ մշակել բրիգադի կոլխոզնիկների կազմը, վորպեսզի յուրաքանչյուր կոլխոզնիկ իմանա իր տեղը կոլխոզի արտադրութայն մեջ։ Մշտական բրիգադ կազմելիս, կոլխոզը պետք է առանձնապես լուծի տրակտորային բրիգադի հետ միասին աշխատելու հարցը (այն դեպքում, յեթե պայմանադրի համաձայն ՄՏ կայանը ոգնում է կոլխոզին)։

Պլանում պետք է ցույց տալ, թե ինչպիսի աշխատանք և ինչ ժամկետներում ՄՏ կայանը պարտավորվում է անցկացնել կոլխոզում ընդհանրապես և յուրաքանչյուր դաշտավարական բրիգադում առանձնապես։ Բացի այդ, ցույց է արվում, թե ինչքան կոլխոզնիկներ և լծկաններ են ամրաց-

Բ9-76509

վում տրակտորային բրիգադին սպասարկելու համար—մըշտական աշխատողներ, կցորդ մեքենաների աշխատողներ, ջրկիր, խոհարարուհի, նավթակիր: Վերոհիշյալ կարգի կոլխոզնիկները, վորոնք ջոկված են տրակտորային բրիգադի սպասարկման համար, ներառվում են տրակտորային բրիգադի մշտական կազմում և մնում են այնտեղ ամբողջ գյուղատնտեսական տարվա ընթացքում: Յեթե տրակտորային բրիգադը պլանի համաձայն տեղավորվում և ուրիշ կոլխոզում աշխատելու, ապա նրա հետ տեղափոխվում են վերոհիշյալ ամբողջված կոլխոզնիկները:

Ծախսված արխաջանքի քանակի յեւ վորակի չափանիշ, ինչպես հայցնի յե, հանգիստանում և աշխուրդ: Կոլխոզի տարեկան պլանում անհրաժեշտ և նախատեսել աշխուրդի ծախսումը ըստ բրիգադների, ճյուղերի, յեռառնակների: Պետք և ի նկատի ունենալ, վոր ընդհանրապես վարչական և սպասարկող մարմինների վրա ծախսած աշխուրդի քանակը չպետք և անցնի կոլխոզում վաստակած աշխուրդի ընդհանուր քանակի տոկոսից, նայած տնտեսության չափին ու բարդությանը:

Կոլխոզի տարեկան պլանը հանդիսանում և արտադրական ֆինանսական պլանը: Այնտեղ պետք և նշվեն վոչ միայն արտադրության զարգացման վերաբերյալ միջոցառումները, այլ և ֆինանսական միջոցառումները: Պլանում ցույց և տրվում վարչական աշխատանքների կազմը—վարչության անդամներ, հաշվապահ, տնտեսվար, պահապան, մանկական հիմնարկների աշխատողներ և այլն: Պետք և կազմել զրամական ծախսերի նախահաշիվը փոստ-հեռագրական ծախսերի, գրքերի ու թղթերի, լուսավորության, վառելիքի, թերթերի, պորժուղումների ծախսեր և այլն: Այդ ծախսերը պետք և կազմեն վոչ ավելի, քան կոլխոզի ընդհանուր զրամական յեկամուտների 1,5 տոկոսը: Կոլխոզի ֆինանսական պլանում պետք և ցույց տրվեն յեկամուտի

բոլոր զրամական աղբյուրները և կոլխոզի ծախսերը: Գըլխավոր ներդրումները պլանը կազմվում և առանձին, վորտեղ մտնում են շինարարության, հողի բարեկարգման, գյուղատնտեսական մեքենաներ և գործիքներ գնելու ծախսերը և այլն: Վորպես հետևանք կոլխոզի տարեկան տնտեսական գործունեյության, պետք և մշակել զրամական յեկամուտների բաշխման նախագիծը և սահմանել յուրաքանչյուր աշխուրդի հասանելիք զրամական յեկամուտի չափը:

VI.

Կոլխոզի արտադրական-ֆինանսական պլանը հանդիսանում և վոչ միայն կոլխոզի տնտեսական զարգացման պլան, նա պետք և լինի նաև պայքարի դեմք հանուն կուլտուրայի, կուլտուրական կյանքի: Ահա թե ինչու արտադրական ֆինպլանի անհրաժեշտ բաղադրիչ մասը հանդիսանում և կուլտ-կենցաղային միջոցառումների պլանավորումը: Պլանում պետք և նախատեսված լինի մանկամուտների, մանկահրապարակների և մանկապարտեզների ցանցի ծավալումը: Այդ միջոցառումները, վորոնք հնարավորություն են տալիս ազատել կոլխոզնիկուհիներին յերեխաների խնամքից և անային տնտեսության հողսից և մասնակցել արտադրության մեջ տղամարդուն համահավասար, ունեն անագին նշանակութուն: Ընկեր Ստալինը Դենպրոպետրովսկի մարզի կոլխոզնիկների հետ զրուցելիս կշտամբեց նրանց՝ անբավարար ուշադրության համար դեպի կոլխոզնիկուհիները: Այդ կշտամբանքը վերաբերում և մեր կոլխոզների մեծամասնության, վորոնք դեռ մինչև այժմ քիչ պայմաններ են ստեղծում կոլխոզնիկուհիների համար, վորպեսզի նրանք տղամարդկանց համահավասար մասնակցեն արտադրական և հասարակական կյանքում:

Ս Կանայք կոլխոզում մեծ ուժ են: Պահել այդ ուժն անհայտության մեջ—նշանակում և հանցանք գործել:

Մեր խնդիրն ահա է, վոր կանանց առաջ քաշենք կոլ-
խոզներում և գործի դնենք այդ ուժը» (Ս տ ա լ ի ն)։
Բացի մանկական հիմնարկների ամբողջման և զարգաց-
ման վերաբերյալ միջոցառումներից, կոլխոզի պլանում
պետք է նախատեսել դաշտակայանների (паша) կազմա-
կերպումը դաշտում։ Հասարակ գործ չե—կազմակերպել դաշ-
տում մշտական դաշտակայաններ։ Դա կարևորագույն գործ է,
վորը նպաստում է աշխատանքային կարգապահության ամ-
րացմանը, ստեղծում է պայմաններ, վորպեսզի կոլխոզնիկ-
ներն աշխատանքի ընթացքում գտնվեն կուլտուրական պայ-
մաններում, վորտեղ նրանք կարող են ժամանակ անցկաց-
նել և հանգստանալ։ Խորհրդային Միության Կենտգործկոմի
նխատուում ընկեր Յակովլևը «Գարնանացանի խնդիրների մա-
սին» արած գեկուցման առթիվ ասեց։ «Կազմակերպել
դաշտակայաններ դյուղերից հեռու գտնվող վայրերում»։
Յուրաքանչյուր դաշտակայան պետք է ունենա բնակվելու
շենք, խոհանոց, պահեստարան—լծասարքի, մանր գործիք-
ների, նյութերի համար, ջրհոր, ձիամուլներ, մանկամասերի
շենք։ Դաշտային կայաններն անհրաժեշտ է սարքել, ոգ-
տագործելով տեղական շինանյութերը և հենվել բրիգադ-
ների կոլխոզնիկների նախաձեռնություն վրա։ Բացի այդ,
պետք է նկատի ունենալ հետևյալ կուլտ-կենցաղային մի-
ջոցառումները. հասարակական սննդի կազմակերպումը դաշ-
տում, կարմիր անկյունների, ռադիոների, շարժական կինո-
նկարների սարքավորումը բրիգադներում և այլն։

VII.

Արտֆինպլանը կազմելիս կոլխոզը և կոլխոզնիկները
պարտադիր կերպով պետք է լուծեն մի շարք հարցեր, վո-
րոնք կապված են աշխատանքի կազմակերպության հետ,
առաջին հերթին, սահմանեն աշխատանքի նորմաները և

աշխատանքի գնահատումն ըստ աշխուրների։ Մինչև այժմ աշ-
խատանքի նորմաները վորոշելու գործը մի շարք կոլխոզ-
ներում շատ վատ էր դրված։ Փոխանակ սովյալ կոլխոզի աշ-
խատանքի պայմաններին համապատասխան նորմաներ սահ-
մանելու, հաշվի առնելով հարվածային կոլխոզնիկների աշ-
խատանքի պայմանները, առանց ուղղումների ընդունվում
էյին յերկրամասում կամ ռադիոում մշակված աշխատանքի
նորմաները։ Շնորհիվ այդպիսի մեխանիկական մոտեցման
դեպի աշխատանքի նորմաները, յերբեմն ազնիվ կոլխոզնիկ-
ները, աշխատելով բարեխիղճ կերպով, մի քանի աշխա-
տանքներում չէյին կարող աշխատել սահմանած նորմաների
չափը (որինակ, հացը հասարակ հնձիչներով հավաքելիս) յիսկ
մյուս աշխատանքներում (որինակ՝ արևածաղիկ հավաքումը
ձեռքով) հեշտությունամբ գերակատարում էյին նորմաները։
Ստացվում էր այնպիսի դրություն, յիրբ արտագրություն
մեջ, դաշտում աշխատող կոլխոզնիկն ավելի քիչ աշխոք էր
վաստակում, քան վարչական աշխատանքներում կամ անաս-
նապահություն մեջ աշխատողը։ Աշխատանքի նորմաների
թերությունների մասին ԽՍՀՄ- Կենտգործկոմի նիստում
շատ մանրամասն խոսեց ընկեր Յակովլևը.

«Աշխատանքի որինակելի նորմաները և գնահա-
տումը շատ դեպքերում դարձան աշխատանքի կայուն
նորմաներ և գնահատում։ Բայց չե՞ վոր վոչ մի որի-
նակելի նորմա չի կարող նախատեսել ամեն ինչ։ Տար-
բեր բան է — պառկած հասկը և տարբեր բան է —
չպառկածը։ Պարզ է, վոր պառկած հասկի հավաքման
համար պետք է նորման ավելի պակաս տալ։ Տարբեր
բան է — կալսել հասկը բերքառատ տեղամասերում և
տարբեր բան է — վոչ բերքառատ տեղամասերում։ Տար-
բեր բան է — ամուր հողի վարը և տարբեր բան է —
փափուկ հողինը։ Այդ բոլոր առանձնահատկություն-
ները պետք է հաշվի առնել յուրաքանչյուր կոլխո-

գում նախորդք, մինչև գարուն, վորպեսզի գարնանը յուրաքանչյուր կոլխողնիկ իսկապես իմանա, թե վորքան աշխատանքի համար, վորքան աշխոր և ստանում: Յուրաքանչյուր կոլխողում աշխատանքի այդ նորմաները կոլխողի վարչությունը պարտավոր և քննարկել բրիգադներին ու կոլխողնիկներին ամբողջ ախտի վրա հետ, լավ կլինի — կոլխողնիկներին ընդհանուր ժողովում»:

Յուրաքանչյուր կոլխողում արտադրական պայմաններին համապատասխան աշխատանքի նորմաների սահմանումն ապահովելու համար, ԽՍՀՄ-ի Կենտրոնական Նստաշրջանը վորոշեց. «հաստատել յուրաքանչյուր մարզի համար առանձին աշխատանքի նորմաներ ու գնահատում այն հաշվով, վոր աշխատանքի կայուն նորմաներն ու գնահատումը յուրաքանչյուր կոլխողում սահմանի կոլխողի վարչությունը և հաստատի ՄՏ կայանը»:

Աշխատանքի գնահատումը սահմանելիս, անհրաժեշտ և հենվել որինակելի գնահատումների վրա, վորոնք սահմանում են կուսակցության Ֆերկրկոմն ու Ֆերկրվործկոմը: Ըստ այդ գնահատումների բոլոր աշխատանքները բաժանվում են 7 խմբի, նայած վորակավորմանը, շտապ լինելուն, նրանց կատարման կարեւորությանը և ունեն աշխորի գնահատման հետեյալ չափը.

1 խումբ	0,5	աշխոր
2 »	0,75	»
3 »	1,0	»
4 »	1,25	»
5 »	1,5	»
6 »	1—75	»
7 »	2,0	»

Գնահատումները սահմանելիս անհրաժեշտ և պահել հիմնական կանոնը — գաշտային աշխատանքները պետք և ան-

համեմատ ավելի բարձր գնահատվեն, քան վոր գաշտային աշխատանքները, վորպեսզի գաշտում աշխատող կոլխողնիկներին համար ստեղծվի նյութական շահագրգռվածություն և նրանցից լավագույններին ներգրավել դեպի արտադրական աշխատանքը:

Միաժամանակ գնահատումներն այնպես պետք և կազմված լինեն, վոր խրախուսվեն հատկապես անասնապահության մեջ աշխատող կոլխողնիկներն ու նրանց հաջող աշխատանքները լծկանի, կաթնատու և մթերատու անասունների խնամքի գործում և այլն:

Բացի աշխատանքի նորմաներից և գործավարձային գնահատումներից, պետք և լուծվեն այնպիսի կարևորագույն հարցեր, ինչպես մշտական արտադրական բրիգադներին կազմակերպման կարգը, վորի մասին սովեց վերևում, գործավարձի ձևերը, խմբերի կազմակերպման կարգը և այլն: Գործավարձի կազմակերպման հարցը լուծելիս, պետք և պայքարել անհատական գործավարձ սահմանելու փորձերի դեմ այն աշխատանքներում, վորտեղ նա արդյունք չի տա, որինակ՝ վարը, ցանը: Պետք և պայքարել նաև աշխատանքը մեծ խմբերով, խոնավածությամբ կազմակերպելու փորձերի դեմ, յերբ գործավարձը սովորվում և աշխատանքի հաշվառման հավասարեցումով, հնարավորություն տալով ծուլելին պահվել ազնիվ աշխատող կոլխողնիկների թիկունքում: Աշխատանքների մեծամասնության մեջ — վար, ցանքս, քաղահան, հունձ և այլն — գործավարձի հիմնական ձևը հանդիսանում և մասը խմբակային գործավարձը, վորի ժամանակ կոլխողնիկներն աշխատում են փոքր խմբերով, վորտեղ ապահովվում և յուրաքանչյուր առանձին կոլխողի աշխատանքի անհատական հաշվառումը, աշխատանքի վորակի հակողությունը և բարեխիղճ վերաբերմունքը դեպի աշխատանքը: Այսպես, որինակ, զարնանավարին կարող են կազմակերպել գութանավորների հատուկ խմբեր 2 — 4 գութան-

նով, ցանոգներ 2 — 3 շաբաթաններով, քաղհանի ժամանակ 6 — 8 քաղհանոգներ մի խմբում, հնձի ժամանակ 2 — 3 հնձիչ մեքենաներ մի խմբում, 6 — 8 խրձակապիչներ և այլն: Խմբերի կազմակերպմանը բրիգադիբը մեքենորեն չպետք է մոտենա, այլ հաշվի առնի լծկանի դրուժյունը, կոլխոզնիկների վարժությունը: Ամենաուժեղ ձիերը պետք է ոգտագործվեն ավելի ծանր աշխատանքների համար — վար, ցանք: Ամենափորձված կոլխոզնիկները պետք է ուղարկվեն ավելի պատասխանատու աշխատանքների համար (գութանավոր, ցանոգ): Կոլխոզնիկներից խմբեր կազմելիս անհրաժեշտ է թույլ տալ խմբերը կամավոր համաձայնությունը: Ընտրելու ազատություն: Ընդհանրապես խմբի կազմը պետք է լինի մշտական, նախքան նրանց կողմից արտադրական առաջադրություն: Կատարելը:

VIII.

Կոլխոզի արտադրական-ֆինանսական պլանը չի հանդիսանում թվերի և առաջարկությունների ցուցակ, այլ — պայքարի զենք, կատարելու համար պետական առաջադրությունները ցանքի, հացահանձման ու անասնապահության միջերդների վերաբերյալ, կոլխոզների ամրացման, կոլխոզային ունեւոր կյանքի համար: Ահա թե ինչու պլանի հաջող կատարումն ապահովող պայմաններից մեկը հանդիսանում է կոլխոզային լայն մասսաների մասնակցությունը այդ պլանը կազմելու և մշակելու գործում: Կոլխոզի արտֆինպլանը կադմելու շուրջ պետք է մտքի լիզացիայի յենթարկվեն կոլխոզային մասսաները: Արտֆինպլան կազմելն ինքը պետք է դառնա կոլխոզի հասարակական տնտեսության ստուգատես, կոլեկտիվ ստեղծագործական աշխատանք: Ահա թե ինչու արտֆինպլանը կազմելու համար անհրաժեշտ է կազմակերպել մի շարք հանձնաժողովներ (որինակ, դաշտավա-

րության, անասնապահության, ագրոտեխնիկայի միջոցառումների պլանը մշակող հանձնախմբեր), ներգրավելով այդ հանձնախմբերի մեջ լավագույն — հարվածային կոլխոզնիկներին, վորակի տեսուչներին, բրիգադիբներին և այլն: Հանձնաժողովի աշխատանքի արդյունքները, ինչպես նաև արտֆինպլանն ամբողջապես պետք է քննարկվեն արտադրական խորհրդակցության մեջ, իսկ պլանը պետք է հաստատի կոլխոզնիկների ընդհանուր ժողովը: Պլանի ամենապլիավոր ցուցանիշները՝ ցանքատարածությունը, բերքատվությունը, անասնապահության զարգացումը, հացահանձման կարգով պետությունը տրվող հացի քանակը, աշխուրի յեկամուտը և այլն — դրանք բոլորը պետք է հասնեն յուրաքանչյուր կոլխոզնիկի և գառնան կոլխոզնիկների առույթ պայքարի լողունները, կուլտուրական ունեւոր կյանքի համար: Կոլխոզի արտֆինպլանը պետք է ոգտագործել վորպես ուսուցման ձեռնարկ՝ կոլխոզային ակտիվիշանազան կուրսերում, և ուսուցումը սերտորեն կապել կոլխոզի տնտեսության հետ արտֆինպլանի միջոցով: Կոպեկ չարժի այն արտֆինպլանը, վորը կազմելու յեն առանձին աշխատողները կարինետներում, առանց կոլխոզային մասսաների մասնակցության: Նրա անցկացումը մատնված է անհաջողության: Դա լավ պետք է հիշեն կոլխոզների ղեկավարները:

IX

Ինչպես վերևում ասածներից տեսնում ենք, կոլխոզի տարիկան արտֆինպլանում մատնանշվում են միջոցառումներ, վորոնք վերաբերում են կոլխոզի տնտեսական գործունեւթյանը, վորողվում են նրա արդյունքները, բայց չի տրվում մարդկանց և միջոցների գասավորման ծավալուն պատկերը՝ այդ միջոցառումների կատարման համար:

կարո՞ղ ե արդյոք կոլխոզը մնալ առանց գյուղատնտեսական աշխատանքների առանձին ժամանակաշրջանների պլանավորման (որինակ, գարնանացանի, բերքահավաքի)։

Կարո՞ղ ե արդյոք կոլխոզը հաջողութեամբ կատարել տարեկան արտֆինպլանը, յեթե նա չի կազմակերպում կոլխոզնիկներին և չի դասավորում նրանց ըստ ժամանակաշրջանների և այլն։

Վնչ, չի կարող։ Արտֆինպլանը հաջողութեամբ կատարելու համար, կոլխոզը պարտավոր ե գյուղատնտեսական աշխատանքների յուրաքանչյուր շրջանի համար կազմել կոլխոզնիկների, լծկանի, գյուղատնտեսական մեքենաների դասավորման պլանները, այսպես կոչված՝ աշխատանքային պլանները։ Աշխատանքային պլանները նախատեսում են վոչ միայն այս կամ այն գյուղատնտեսական աշխատանքի անցկացման արտադրական միջոցները, որինակ՝ սերմացու, լծկան, աշխատող ձեռքեր, այլ և այդ միջոցների բաշխումն ըստ ժամանակի և տարածութեան (աշխատանքի ժամկետները և տեղը)։ Այսպես, որինակ, կոլխոզի գարնանացանի կամպանիայի աշխատանքային պլանում պետք ե ցույց տրվեն — ցանքատարածութուններն ըստ բույսերի, սերմացույի պահանջը, ախտահանման միջոցների պահանջը, ցանքային աշխատանքներն անցկացնելու ժամկետներն ըստ բույսերի, լծկանի, գյուղատնտեսական մեքենաների, բանվորական ուժի պահանջը, հասարակական և կենցաղային կարգի միջոցառումներ — այն ե հասարակական սննդի կազմակերպումը, մանկական հիմնարկների ցանցի ծավալումը, ագրոտեխնիկական միջոցառումներ, ինչպես, որինակ — վարածի խորութեանը, ցանքի նորմաները, սերմացուն ծածկելու խորութեանը, մոլախոտերի դեմ պայքարելը և այլն։

Սակայն կոլխոզային տնտեսութեան պլանավորումն ընդհանրապես կոլխոզի համար սրակողմանի կլլ — ր։ Իրա համար, վորպեսզի պլանը մոտեցնեն կոլխոզնիկին և ցույց տան նրա

տեղը պլանի կատարման գործում, չեն սահմանափակվում միայն արտֆինպլանը կամ աշխատանքային պլանը կազմելով ընդհանրապես ամբողջ կոլխոզի համար, այլ հասցնում են նրան մինչև արտադրական բրիգադը — վերջինիս տարեկան արտադրական առաջադրութեան ձևով և սեղոնային ագրոպլան — կարգադրի ձևով։ Իրոք, արտադրական բրիգադը հանդիսանում ե հիմնական արտադրական ողակ, նա պետք ե կազմակերպի աշխատանքն անմիջապես արտադրութեան մեջ — դաշտում, անասնաբակում և այլն։ Կարո՞ղ ե արդյոք բրիգադը համապատասխանել այդ պայմանին, յերբ նա աշխատեր առանց պլանի, չիմանար ի՞նչ անել, վո՞րտեղ գործել, ի՞նչպես դասավորել ուժերը, վո՞ր ժամկետերին հավաքել, ցանել և այլն։ Ձե, չեր կարող։ Այդպիսի բրիգադն անխուսափելի կերպով դաշտ դուրս գալու հետեյալ ուր կքայքայվեր և չեր հանդիսանա արտադրական բրիգադ, այլ մարդկանց կուտակում։ Ահա թե ինչու կոլխոզի պլանի հիմնական ողակներից մեկը հանդիսանում ե բրիգադի տարեկան արտադրական առաջադրութեանը և ագրոպլան — կարգադիրը։

Բրիգադի այդ առաջադրութեան մեջ առաջին հերթին պետք ե ցույց տրված լինի, թե վոր կոլխոզնիկներն ամբողջ գյուղատնտեսական տարում ամրանում են բրիգադին՝ վորպես մշտական աշխատողներ։ Բրիգադին ամրացված այդ կոլխոզնիկները յենթարկվում են բրիգադիւրներին, և վոչ վոք, առանց նրա գիտութեան, չի կարող կոլխոզնիկներին ուղարկել ուրիշ բրիգադ կամ ուրիշ աշխատանքի։

Կոլխոզի արտֆինպլանի հիման վրա, բրիգադի տարեկան առաջադրութեան մեջ ցույց են տրվում՝ ցանքատարածութեաններն ըստ բույսերի, անպայման և պարտադիր կերպով հաշվի առնելով ցանքամիտլութեան լավագույն տեղավորումը՝ դաշտում, աշնանավարէ՝ լավագույն ոգտագործումը, հասե ցանքի նորմաները, սերմացույի պահանջը և մի հեկտարի

բերքը: Թե՛ ցանքի նորմաները և թե՛ բերքը պետք է յուրա-
քանչյուր բրիգադի համար սահմանվեն առանձին, հաշվի
առնելով հողի, նրանց մակերեսի առանձնահատկություն-
ները, մոլախոտերի գոյությունը և իսկապես ապահովել հա-
սարակական աշխատանքի բարձր արտադրողականությունը:

Արտադրական բրիգադին տալով բերքատվության առա-
ջադրություն, անհրաժեշտ է ապահովել նրա կատարումն
անցկացնելով մի շարք ադրոտեխնիկական միջոցառումներ,
այն է — ձյունը պահելը, գերավաղ ցանքը, գարնան հար-
մաբեցրած սերմերի ցանքը, հասկային բույսերի ցանքի
ճիշտ ժամկետները, սերմացույի տեսակավորումը և ախտա-
հանումը, խոտի վարը, մոլախոտերի վնջնացումը, քաղհանը
և այլն: Ադրոտեխնիկական միջոցառումները պետք է ման-
րամասն մշակվեն և քննարկվեն կոլխոզնիկների հետ միասին:

Վերևում մենք նշեցինք, վոր կոլխոզի պլանում պարտա-
դիր կերպով պետք է ցույց տրվեն այն աշխատանքները, վոր
կատարվում է ՄՏԿայանում: Դա — պետք է պարտադիր կերպով
ցույց տրվի նաև բրիգադի տարեկան արտադրական առա-
ջադրության մեջ, հակառակ դեպքում բրիգադիբը չի կարող
ճիշտ դասավորել կոլխոզնիկներին, ճիշտ համատեղել ձիու
և տրակտորի աշխատանքը, իսկ այդ բոլորը, ինչպես ցույց
տվեց վերջին տարիների վորձը, խախտում են կոլխոզային
բրիգադի կայունությունը, ջլատում են բրիգադը: Բրիգադի
տարեկան արտադրական առաջադրության մեջ, ըստ գյու-
ղատնտեսական աշխատանքների, պետք է մանրամասն նկատի
առնվեն աշխատանքի կատարման ժամկետները և աշ-
խոռի ծախսումն, իմանալով աշխատանքների ծավալը, աշ-
խատանքի նորման և աշխատանքի գնահատումն ըստ աշ-
խոռերի: Առաջադրության մեջ ցույց է տրվում նույնպես,
թե ինչպիսի ձիեր (կամ յեղներ), ինչպիսի գյուղատնտե-
սական գործիքներ և լծասարք են ամբացվում առանձին
կոլխոզնիկներին (և ամբողջ բրիգադին), վորոնք պատաս-

խանատու յեն նրանց պահպանման համար, հասարակական
սոցիալիստական սեփականության պահպանման կարգով:
Աշխատող անասուններին պահելու համար բրիգադին պետք
է հատկացնել վորոշ քանակությամբ կերեր, վորոնք տրվում
են նրան ստորադրությամբ:

Հատկապես մանրամասնորեն բրիգադի տարեկան աբ-
տադրական առաջադրության մեջ պետք է մշակել նոր
դաշտակայանի կազմակերպման կամ հնի սարքավորման
ավարտման կարգը:

Բրիգադի տարեկան արտադրական առաջադրությունը
կազմելիս, հարկավոր է հատուկ ուշադրություն դարձնել
բրիգադի անդամների հասանելիք աշխոռերի քանակի ճիշտ
հաշվառման վրա, այսինքն՝ թե ինչքան պետք է զբեղ աբ-
տադրության մեջ աշխատողների հաշվին, ինչքան բրիգա-
դիբին, ձիապահին, հաշվառողին և այլն:

Բրիգադի ներսում պլանը պետք է հասցնել յուրաքան-
չյուր կոլխոզնիկի, վորպես արտադրական առաջադրություն,
առանձին աշխատանքային խմբերին այն հաշվով, վոր ա-
մեն մի կոլխոզնիկ իմանա տաշխատանքի տեղը, աշխատանքի
նորմաները և այն վորակական ցուցանիշները, վորոնք
պետք է կատարվեն աշխատանքի ընթացքում: Առանց դրան
պլանը կլինի վոչ թի պայքարի զենք կոլխոզի ամբացման
համար, այլ անպետք թուղթ:

X.

Սակայն բրիգադի ներսում պլանավորումը չի կարելի
սահմանափակել միայն տարեկան արտադրական առաջա-
դրություն կազմելով:

Բրիգադը պետք է ամեն ուր իմանա, թե վճրտեղ և ի՞նչ
պետք է անի, ի՞նչպես ավելի լավ է դասավորել ուժերն աշ-
խատանքի ընթացքում, ի՞նչպես ավելի լավ և ավելի շուտ

կատարել արտադրական առաջադրութիւնը: Դրա համար, բացի տարեկան արտադրական առաջադրութիւնից, անհրաժեշտ է, վոր այս կամ այն գյուղատնտեսական կամպանիայի ժամանակ, յուրաքանչյուր բրիգադ իր հերթին ունենա աշխատանքային պլան, կամ, ինչպէս ընդունված է սուել, ագրոպլան-գարգագիք, առանց վորի բրիգադն անխուսափելի կերպով կշիռթվի աշխատանքի հասարակական կազմակերպման գործում և իրականում գոյութիւն չի ունենա, վորպէս կազմակերպված, ակտիվ գործող միավոր:

Սակայն, բրիգադի աշխատանքային պլանում նախատեսել այս կամ այն աշխատանքի կատարման կարգն ու ժամկետերը, հաշվի առնելով արտադրական միջոցների նշանակը, նրանց ոգտադրածման կարգը—դա դեռ բոլորը չէ, դա դեռ բավական չէ: Չէ՞ վոր բրիգադը (վոչ միայն աշխատանքային միավոր է—մարդկանց և արտադրական միջոցների ամբողջութիւնը,—վոր մեքենորեն կատարում է արտադրական առաջադրութիւնը: Բրիգադը—դա կոլլեզնիկները կազմակերպված մի մասն է, վոր անբաժան կերպով կապված է ամբողջութեանը, կոլլեզին, առաջին հերթին պատասխանատու լինելով բերքի բարձրացման համար, իրեն ամբողջրած հողամասի կոլլեզնիկական դրութեան համար: Չէ՞ վոր հենց կոլլեզային բրիգադն է փաստորեն իրագործում բոլոր այն միջոցառումները, վորոնք նշել է կոլլեզին իր արտադրական պլանում: Չէ՞ վոր կոլլեզային բրիգադն է, վոր հանդիսանում է ագրոտեխնիկան նոր սոցիալիստական հետեւանքով անցկացնողը:

Ագրոտեխնիկան—դա առաջին հերթին աշխատանքի ժամկետեր են,—վարի խորութիւնը, ցանքի ձևը, մաքրատեսակ սերմացուն և այլն: Դա առաջին հերթին գյուղատնտեսական աշխատանքների վորակն է, վարի, ցանքի, տափանելու, քաղհանի վորակը և այլն: Այդ ագրոտեխնիկան գործնականում կիրառվում է բրիգադում աշխատանքի ըն-

թացքում, հետևաբար բրիգադի կոլլեզնիկները պետք է իմանան այդ ագրոտեխնիկան, պետք է հաշվի առնեն նրան պլանի շրջանում, նախորոք քննարկեն նրան, անցկացնեն կազմակերպված և համառ, և անցկացնեն առանց թուլացնելու, ինչպէս մինչև այժմ անց ելին կացնում, այլ անցկացնեն. հաշվի առնելով աշխատանքի տեղն ու ժամանակը (հաշվի առնելով հողի ամեն մի կտորը, հաշվի առնելով այդ կտորում աճող բույսը): Ահա թե ինչու պետք է ագրոտեխնիկան մտցնել պլանի մեջ (առանց դրան չի կարելի) և յուրաքանչյուր բրիգադ ղինել ագրոտեխնիկական պլանով:

Ահա թե ինչու կոլլեզի յուրաքանչյուր արտադրական բրիգադը պետք է ղինված լինի ագրոտեխնիկական պլանով:

Բրիգադում յերկու պլաններ—աշխատանքային և ագրոպլան—կազմելու աշխատանքը պարզ դարձնելու համար, այդ յերկու պլանների հիմնական մասերը միացրած են վորպէս մի ամբողջութիւնը, միասնական պլան, վորը բրիգադում կոչվում է ագրոպլան-կարգագիր:

Հետևաբար՝ ագրոպլան-կարգագիր կոչվում է կոլլեզնիկների յեկ առաջագոյացման միջոցների դասավորման պլանը առանձին գյուղատնտեսական կամպանիայի ժամանակագրականում յեկ միաժամանակ վարած վորակական ցուցանիշների (վարի խորութեան, մոլախոտերի վոյնացման յեկ այլն) կառարման պլանը, ինչպիսի ցուցանիշները հատուկ են այս կամ այն ագրոտեխնիկական միջոցառումին կամ ձևին, վորոնք պետք է կիրառվեն արտադրական առաջադրութիւնը կատարելու ժամանակ:

XI.

Դասակարգային թշնամին, վոր դեռ վերջնականապէս դուրս չի չլորտվել կոլլեզից և թագնվել է այնտեղ, վորպէսզի «ականափորութեամբ» քայքայի աշխատանք տանի կոլ-

խողի ներսում, պլանը կազմելու մոմենտին (լինի դա արտ-
ֆինպլան կամ աշխատանքային պլան) կփորձե ոգտագոր-
ծել իր դասակարգային շահերի ոգտին: Նա կփորձի զորա-
հավաքել կոլխոզնիկների մի մասի մանր-սեփականատի-
րական սովորությունների մնացորդներն, ընդդեմ պետական
պարտավորությունների առաջնահերթ կատարման, ընդ-
դեմ բերքատվության բարձրացման, աշխուրեքը ծախսելու,
աշխուրի յեկամուտն իջեցնելու համար և այլն: Ահա թե
ինչու պլանները կազմելու ընթացքում, պետք է հանդես
լերել դասակարգային հատուկ զգոնություն, արմատից
կտրելով դասակարգային թշնամու փորձերը, փորոնք ուղ-
ղված են պրոլետարական պետության, կոլխոզների ու կոլ-
խոզնիկների շահերի դեմ: Յեւ այդ տեսակետից կոլխոզնիկ-
ների պետք է ոգնեն քաղբաժինները — լենինյան կուսակ-
ցության այդ բոլշեիկյան շտապները գյուղում:

Отв. редактор Г. А. ПОТЕНЦ

Тех. ред. О. ТЕР-ДАВЫДОВ

Сдано в набор 7/II-1934 г.

Подписано в печ 10/II 1934 г.

Издан. 162/3680 с.х.

Об'ем 1 печ. листе.

Формат бумаги Б5 125x17

Зан з 799.

Уполкрайлит № Б-254

Тираж 1000 экз

Типография им. „Стачки 1902 года“ АЧПТ в г. Ростове на Дону

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0204307

5368

30.381

ԳԻՆԸ 15 ԿՈՊ.
Цена 15 коп.

На армянском языке

Л. Андреев

БЕЗ ПЛАНА НЕТ КОЛХОЗА

АЗОВО-ЧЕРНОМОРСКОЕ
КРАЕВОЕ КНИГОИЗДАТЕЛЬСТВО

ԳՐԱԴԱՆԽՈՒԹՅՈՒՆ

ՌՈՍՏՈՎ-ԴՈՆ ՄԱՍՈՎՈՎՈՎՈՒ ՓՈՂ. № 53

ԳՐԱԿԱՆՑՐՈՆ (ԿՆԻԳՈՅԵՆՑՐ)